

Четвъртък, 2 март 2017 г.

P8_TA(2017)0063

Изпълнението на програма „Европа за гражданите“

Резолюция на Европейския парламент от 2 март 2017 г. относно изпълнението на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета от 14 април 2014 г. за създаване на програма „Европа за гражданите“ за периода 2014—2020 г. (2015/2329(INI))

(2018/C 263/04)

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 10 и 11 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) според които „всеки гражданин има право да участва в демократичния живот на Съюза“, „институциите предоставят чрез подходящи средства на гражданите и представителните организации възможността да изразяват и обменят публично своите мнения във всички области на дейност на Съюза“ и институциите „поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество“;
 - като взе предвид Протокол № 1 относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз,
 - като взе предвид Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност,
 - като взе предвид Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета от 14 април 2014 г. за създаване на програма „Европа за гражданите“ за периода 2014—2020 г. ⁽¹⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 19 януари 2016 г. относно ролята на межкултурния диалог, културното многообразие и образованието за популяризирането на основните ценности на ЕС ⁽²⁾,
 - като взе предвид доклада на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно изпълнението, резултатите и общата оценка на програмата „Европа за гражданите“ (2007—2013 г.) (COM(2015)0652),
 - като взе предвид член 52 от своя Правилник за дейността, както и член 1, параграф 1, буква д) и Приложение 3 от решението на Председателския съвет от 12 декември 2002 г. относно процедурата на разрешаване на изготвянето на доклади по собствена инициатива,
 - като взе предвид доклада на комисията по култура и образование и становищата на комисията по бюджети и на комисията по конституционни въпроси (A8-0017/2017),
- A. като има предвид, че програмата „Европа за гражданите“ е уникална и изпълнена със символика програма, тъй като по същество представлява изслушване на дебатите, които протичат в гражданското общество, стимулира критични разсъждения за европейския проект, неговата история и тази на движенията и идеите, които са го популяризирали, и спомага за по-добро познаване на европейския процес на вземане на решения като подобрява условията за гражданско и демократично участие на равнището на Съюза;
- Б. като има предвид, че програмата „Европа за гражданите“ има за цел да засили чувството за европейско гражданство и принадлежност, да подобри солидарността, взаимната толерантност и уважение и да насърчи по-доброто разбиране на ЕС, неговия произход и развитие, неговите ценности, институции и области на компетентност, и да насърчи активен диалог между гражданите на ЕС; като има предвид, че дейностите по програмата могат да се разглеждат като част от неформалното образование през целия живот в областта на гражданството;
- В. като има предвид, че кампанията „едно евро на гражданин“ за програмата „Европа за гражданите“ има за цел да изпрати изпълнено със символика послание за вслушване в гласа на гражданите в Европа;

⁽¹⁾ ОВ L 115, 17.4.2014 г., стр. 3.

⁽²⁾ Приети текстове, P8_TA(2016)0005.

Четвъртък, 2 март 2017 г.

- Г. като има предвид, че растящият евроскептицизъм — който се отразява от антиевропейски сили, които непрекъснато поставят под съмнение самото съществуване на европейския проект, и неотдавна достигна връхната си точка с гласуването в подкрепа на излизане на Великобритания от ЕС — подчертава значението на подобни програми и засилва необходимостта от насърчаване на развиването на споделено чувство за европейска идентичност, от размисъл над причините за загуба на доверие в Европейския съюз, от насърчаване на гражданското участие, от стартиране на задълбочен дебат относно европейските ценности, който следва да включва цялото гражданско общество и самите институции, и от обучителна кампания за функционирането на институциите на ЕС, като същевременно се изтъкват възможностите, предоставяни от принадлежността към ЕС;
- Д. като има предвид, че преди да се осъществи присъединяването на страна към Европейския съюз, е необходима задълбочена, цялостна подготовка по въпроси, свързани с историческата памет, приемането на миналото и се изисква гарантирането на активното участие на гражданите в обществения живот в съответната страна;
- Е. като има предвид, че в съответствие с член 11 от ДЕС, институциите на ЕС са длъжни да предоставят на гражданите и представителните организации възможност да изразяват и обменят публично своите мнения във всички области на дейност на Съюза; като има предвид, че от тази разпоредба също така произтича задължението на институциите на ЕС да участват в открит, прозрачен и редовен диалог с гражданското общество и задължението на Комисията да провежда широки консултации с всички заинтересовани страни;
- Ж. като има предвид, че член 20 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) установява основните права и задължения, произтичащи от гражданството на Съюза, и като има предвид, че по-доброто разбиране на ЕС и неговите ценности е важна предпоставка за пълноценното упражняване на тези права от гражданите на ЕС;
- З. като има предвид, че активното гражданство, образованието за гражданство и межкултурният диалог са от ключово значение за изграждането на отворени, приобщаващи и устойчиви общества;
- И. като има предвид, че текущата програма се основава на член 352 от ДФЕС, който предоставя на Парламента само правото да изрази позицията си по процедурата за одобрение, срещу което той се противопостави категорично при внасянето на предложението от Комисията, тъй като е в остро противоречие с демократичния характер на програмата;
- Й. като има предвид, че извършената от Комисията последваща оценка потвърди целесъобразността на целите на програмата и факта, че отличавайки се от другите програми по своите обхват, цели, дейности и целеви групи, тя дава възможност за провеждането на инициативи, които не биха могли да бъдат финансирани по друг начин;
- К. като има предвид, че след бюджетните съкращения, резултат от преговорите по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2014—2020 г., финансовият пакет за програмата „Европа за гражданите“ беше намален с около 29,5 милиона евро, и като има предвид, че ограниченият финансов пакет от 185,47 милиона евро за програмата представлява едва 0,0171 % от МФР;
- Л. като има предвид, че се наблюдава, че държавите членки са склонни да се отказват от съфинансирането на тези проекти и че местните органи се намират в затруднено положение, когато става въпрос за европейски проекти с висок процент на съфинансиране;
- М. като има предвид, че в резултат на съкращаването на финансовия пакет, броят на проектите, за които имаше възможност за финансиране през 2014 г. намалю с почти 25 % в сравнение с предходната програма;
- Н. като има предвид, че неформалното и самостоятелното учене, както и доброволчеството, спортът, изкуствата и културата предоставят много възможности за образование за гражданство и активно гражданство;
- О. като има предвид необходимостта от по-нататъшни взаимодействия с други програми и по-добра комуникация с други генерални дирекции за намаляване на припокриването и засилване на въздействието на програмата;

Четвъртък, 2 март 2017 г.

- П. като има предвид, че има доказана полза от съществуващите международни партньорства между градове и общини (побратимяване на градове — мрежи от градове), които подобряват взаимното разбирателство между градовете и насърчават приятелството и сътрудничеството;

Основни заключения

1. подчертава, че наличното общо финансиране (185,47 милиона евро) за единствената програма, изцяло посветена на европейското гражданство, т.е. програмата „Европа за гражданите“, е пренебрежимо малко в сравнение с това на други образователни и културни програми, като например програмата „Творческа Европа“ (1,46 милиарда евро) и „Еразъм+“ (14,7 милиарда евро), като резултатът от това е, че няма да бъде отговорено на очакванията на кандидатите;
2. приветства факта, че през първите две години от новия цикъл на финансиране програмата „Европа за гражданите“, която има за цел да преодолее пропастта между институциите на ЕС и европейските граждани, изглежда функционира успешно, тъй като са налице увеличаващ се брой кандидати и високо качество и добро изпълнение на проектите;
3. признава, че основната пречка пред успешното изпълнение на програмата е недостатъчното финансиране и изразява дълбоко съжаление, че то беше намалено с 13,7 % в рамките на МФР за периода 2014—2020 г., което драстично намали броя на проектите, които могат да бъдат финансирани, което означава, че не може да се отговори на голямото търсене, което от своя страна предизвиква разочарование сред кандидатите с ценни проекти;
4. отбелязва, че поради бюджетните ограничения общият брой на финансираните проекти е твърде малък за постигането на амбициозните цели на програмата и че през 2015 г. имаше възможност за финансиране само на около 6 % от проектите във връзка с европейската памет за миналото и гражданското общество, което е много малко в сравнение с резултатите, постигнати в рамките на програмата „Творческа Европа“ за същата година (19,64 % за „Култура“ и 45,6 % за „МЕДИА“); посочва, че финансирането за двете направления на програмата „Европа за гражданите“ следва да бъде значително увеличено в съответствие с амбициозните цели на програмата;
5. признава успеха на проектите за побратимяване на градове в целия ЕС и призовава държавите членки да популяризират схемата сред общините и да улеснят сътрудничеството;
6. приветства стартирането от Комисията на бюлетин на програмата „Европа за гражданите“ и на база данни за финансираните проекти;
7. подчертава факта, че националните звена за контакт (НЗК) по програмата „Европа за гражданите“ играят важна роля за повишаване на осведомеността и за предоставяне на подкрепа и насоки на потенциалните кандидати (по-специално на новите участници в целевите държави), както и на европейските и националните сдружения на местни и регионални органи и организации на гражданското общество;
8. приветства мултидисциплинарния подход на програмата, нейния ясен и прост формуляр за кандидатстване и ясните и прости изисквания за отчитане, както и акцента върху конкретни дейности;
9. приветства факта, че приоритетите, определени за двете направления на програмата — „Европейска памет за миналото“ и „Демократична ангажираност и гражданско участие“, които преди бяха изменяни всяка година, сега са многогодишни и ще се прилагат през оставащия период на програмата (2016—2020 г.);
10. отчита факта, че въздействието на програмата остава относително силно, което се доказва от факта, че през 2015 г. около 1 100 000 души са участвали в 408-те избрани проекти; счита също така, че големият брой заявления — 2 087 през 2014 г. и 2 791 през 2015 г. — и качеството на проектите показват високо равнище на интерес към програмата и необходимост от насочване на повече човешки и финансови ресурси към нея с цел увеличаване на броя подпомагани проекти;

Препоръки

Правни аспекти на изпълнението

11. препоръчва следващото издание на програмата „Европа за гражданите“ да бъде прието с правно основание, което да позволи на Парламента да участва в приемането на програмата като съзаконодател в рамките на обикновената законодателна процедура, на равни начала със Съвета; и насърчава Комисията да разгледа възможни решения за постигането на тази цел;

Четвъртък, 2 март 2017 г.

Финансов аспект на изпълнението

12. счита, че проекти с високо качество, като например проекти във връзка с европейската памет за миналото и гражданското общество (6 % успеваемост, в сравнение с 19,64 % за подпрограмата „Култура“ и 45,6 % за подпрограмата „МЕДИА“ на програмата „Творческа Европа“), са отхвърлени поради липсата на достатъчно финансиране в програмата „Европа за гражданите“; предвид решаващата роля на тази програма като предпоставка за участието на гражданите в демократичния живот на Съюза счита, че ще е необходимо значително увеличение на сегашния бюджет, за да се достигне целта за по-висок процент финансирани проекти; поради това призовава Комисията, Съвета и държавите членки да разгледат възможността за общ финансов пакет от около 500 милиона евро за програмата „Европа за гражданите“ в рамките на следващата МФР, което представлява едва 1 евро на гражданин;

13. признава общата цел и потенциалните положителни взаимодействия на Европейската гражданска инициатива (ЕГИ) и на програмата „Европа за гражданите“ за предоставяне на възможност на гражданите да участват пряко в разработването на политиките на ЕС; въпреки това призовава Комисията да гарантира, че ЕГИ не се финансират в рамките на ограничения бюджет на програмата „Европа за гражданите“, както се случва понастоящем, и настоятелно призовава държавите членки да участват в по-голяма степен във финансовата подкрепа и на двете действия;

14. отбелязва, че системата на еднократни общи суми или фиксирана ставка следва да отчита ценовите разлики в различните части на ЕС, в зависимост от жизнения стандарт в държавите членки; препоръчва преосмисляне на тази схема и намаляване на предварителното финансиране, за да се гарантира устойчивостта на финансираните проекти и да се подобри подкрепата за сътрудничеството между местните администрации или организациите на по-голямо разстояние и, по-специално, да се улесни участието на по-малките организации с ограничени финансови възможности и на участниците със специални потребности;

15. изисква от Комисията и Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура (ЕАСЕА) да извършват редовно оценка на въздействието, което редица бюджетни разпоредби са оказали върху кандидатите и потенциално отговарящите на критериите кандидати; изисква по-конкретно оценка на това дали е възможно намалената ставка на предварително финансиране (от 50 % на 40 % за проекти и от 80 % на 50 % за безвъзмездни средства за оперативни разходи и национални звена за контакт), прилагана през 2015 г. поради остър недостиг на бюджетни кредити за плащания, необходимостта от съфинансиране и прилагането на едни и същи параметри, независимо от действителните разходи за живот и географската отдалеченост, да е поставила и да продължава да поставя някои видове организации и определени държави членки в неблагоприятно положение; освен това изисква те да разработят допълнителни стратегии, за да доближат европейските институции до гражданите и да информират по-добре гражданите относно различните политики на ЕС;

16. отбелязва, че в системата на еднократни общи суми или фиксирана ставка следва да бъде включен допълнителен параметър, така че лицата със специални потребности да бъдат включени по-ефективно, тъй като са необходими много повече служители и често допълнителни мерки, които от своя страна генерират по-високи разходи, за да се даде възможност за участие на лицата с увреждане;

17. подчертава, че безвъзмездните средства за оперативни разходи гарантират независимост на бенефициентите (напр. мозъчните тръстове) и дават възможност за дългосрочно планиране за реализиране на дейности, насочени към осъществяването на визии, и за придобиване на експертен опит; препоръчва използването на специфични критерии, показатели и годишни доклади за проследяване на напредъка към постигане на техните цели и за гарантиране, че тези схеми за финансиране не водят до зависимост на бенефициентите от Комисията;

18. призовава Комисията и ЕАСЕА да се отчетат публично за разходите, направени по направление 3 „Хоризонтални действия: оценяване: анализ, разпространение и използване на резултатите от проекта“;

19. приканва Комисията и ЕАСЕА да включат в доклада за междинна оценка със срок на изготвяне 31 декември 2017 г. цялостна оценка на финансовото и бюджетно изпълнение на програмата и да извлекат поуки от тази оценка с оглед на преформулирането на бъдещите цели и адаптирането на бюджетните изисквания на програмата в следващата многогодишна финансова рамка;

Аспекти на координацията и комуникацията

20. призовава Комисията да събере цялата полезна информация за програмата „Европа за гражданите“ (наръчник на програмата, приоритети, покани за представяне на предложения, текущи и приключени проекти, резултати и извлечени поуки, бюлетин), заедно с всички програми, действия, безвъзмездни средства и структурни фондове, които попадат под шапката на европейското гражданство (като например Европейска гражданска инициатива и Европейската доброволческа служба) в един единствен, лесен за ползване портал за онлайн комуникация (онлайн платформа за обслужване на едно гише), който да бъде достъпен и за хората с увреждания; препоръчва тази платформа да се използва като публичен регистър с данни

Четвъртък, 2 март 2017 г.

за контакт на бенефициентите и като средство за достъп до описанията на проектите и за намиране на партньори в други страни;

21. подчертава, че на отхвърлените заявления следва да се отговори по задоволителен начин, като се посочват причините за отхвърлянето, особено когато лицето, което е подало заявление, иска обяснение; предлага да се обмисли, когато е възможно, определяне на приоритетни въпроси от подобни отхвърлени заявления;

22. изтъква, че определени цели на програма „Европа за гражданите“ са сходни със или допълват дейностите на Европейската гражданска инициатива, по-специално стремежът за приобщаване на гражданите към ЕС; поради тази причина счита, че следва да бъдат положени усилия за следването на общ подход за разработването на политиките на ЕС в областта на участието на гражданите и демокрацията на участието, подкрепен от последователна комуникационна стратегия, за да бъдат включени заедно всички програми на Комисията, свързани с европейското гражданство, евентуално чрез насърчване и подобряване на прекия опит и участие на гражданите;

23. подчертава необходимостта от създаване на отворен списък на потенциалните партньори във всяка държава членка с цел улесняване на партньорствата между онези, които биха искали да имат достъп до програмата „Европа за гражданите“;

24. препоръчва също така създаването на онлайн платформа за основните организации, които работят в областта на гражданството и се възползват от програмата, с цел обединяване на добрите практики, повишаване на капацитета и подобряване на видимостта след приключването на проектите;

25. призовава Комисията да повиши видимостта на програмата и да разшири осведомеността на обществеността относно нейните цели, като прилага приобщаваща комуникационна стратегия за европейско гражданство — използвайки социалните мрежи, реклами в радиото и телевизията и билбордове — чрез засилване на местната ангажираност за активно участие на националните звена за контакт и чрез непрекъснато актуализиране на съдържанието и достигане до нова аудитория в участващите държави, като се обърне особено внимание на онези, в които нивото на участие е по-ниско, както и на младите хора, лицата с увреждания и уязвимите лица;

26. счита, че програмата следва също така да служи за популяризиране на съществуващите канали за пряко участие в Европейския съюз, като например Европейската гражданска инициатива, гражданските форуми и обществените допитвания, за да се повиши осведомеността на обществеността относно възможностите за пряко участие в институционалната рамка на ЕС;

27. настоятелно призовава участващите държави, които все още не са направили това, да определят национално звено за контакт; препоръчва засилване на координацията и взаимодействието между тези държави, държавите членки и Комисията;

28. признава, че най-голямото предизвикателство е постигането на настоящите амбициозни цели с наличното ограничено финансиране; подчертава значението на държавите членки, регионите и местните правителства за повишаването на ефективността и популярността на програмата, включително чрез максимизиране на потенциала на националните звена за контакт чрез обмен на опит с организациите, отговарящи за подобни проекти, като например „Еразъм+“ и „Творческа Европа“; насърчава ЕАСЕА да улеснява и поощрява, където е възможно, синергиите между програмите на ЕС, като например „Творческа Европа“, „Еразъм +“ и Европейския социален фонд, за да се подобри въздействието;

29. призовава Комисията да увеличи още повече усилията си за административно опростяване, като се има предвид, че формалните изисквания понякога са трудни за преодоляване особено за малките организации, които не следва да бъдат дискриминирани поради бюрократични причини;

30. препоръчва ресурсите, разпределени за действия в областта на комуникацията, да не се използват за подпомагане на институционалната комуникация на приоритетите на Съюза, както е посочено в член 12 от настоящата програма, а за популяризиране на програмата в участващите държави, особено в онези, в които нивото на участие е по-ниско;

Акцент и цели на програмата

31. препоръчва в следващото издание на програмата да се формализира многогодишният подход при определянето на приоритетите и да се увеличи взаимодействието между направлението и компонентите на програмата; подчертава, че всяка промяна в структурата на програмата следва да бъде направена така, че да се избегне вероятността за объркване сред нейните крайни потребители и следователно за намаляване на нейното въздействие;

Четвъртък, 2 март 2017 г.

32. приветства силния акцент върху гражданите и свързаните с обществото аспекти на ЕС, който дава възможност на институциите на ЕС да работят пряко с гражданското общество по места; подчертава, в рамките на приоритетите на програмата, значението на проектите, фокусирани върху настоящите предизвикателства пред Европа, върху въпроси като многообразието, миграцията, бежанците, предотвратяването на радикализацията, насърчаването на социалното приобщаване, межкултурния диалог, намирането на отговор на проблемите с финансирането и установяването на общото европейско културно наследство; приканва Комисията и държавите членки да укрепят връзките между приоритетите на програмата и политиките, свързани с европейското гражданство, както и с ежедневието на европейските граждани;
33. счита, че програмата следва да достигне до по-широк набор от участници, да гарантира участието на хора със специални потребности, да насърчава участието на хора от маргинализирани общности и лишени от изборителни права, включително мигранти, бежанци и лица, търсещи убежище;
34. счита, че когато това е целесъобразно, програмата следва да надгражда върху съществуващите успешни масови инициативи, като например побратимяването на градове;
35. подчертава необходимостта от изграждане — в рамките на направлението „Европейска памет за миналото“ — на европейска идентичност, която следва да бъде ориентирана към бъдещето, а не само към миналото, да е множествена, пресичаща културните граници и отворена към мигрантските потоци и влиянията от останалата част от света, с оглед постигане на обща интеграция, основана на европейските ценности и на европейското светско и духовно наследство; подчертава необходимостта да се гарантира, че историята не се използва като инструмент за разделение, а като възможност за справяне със съвременните предизвикателства чрез чувствително тълкуване и основани на уменията, целенасочени образователни програми. подчертава важността на насърчаването на междупоколенчески проекти, които позволяват обмен на опит между по-възрастните и по-младите поколения;
36. подчертава необходимостта от насърчаване на проекти, представящи нови формати на дискусия с гражданите, в привлекателен формат и стил и с многостранен подход;
37. предлага годишно публикуване от страна на Комисията на синтетичен доклад, съдържащ основните предложения за подобряване на европейския проект, направени от участниците във финансираните от програмата „Европа за гражданите“ проекти;
38. подчертава необходимостта от обогатяване на програмата с предложения, свързани с участието на гражданите в демократичния процес и в процеса на вземане на решения в ЕС, по начин, който дава възможност на гражданите да се възползват от правата си, например чрез прилагане на електронна демокрация; призовава Съюза и неговите държави членки, за да постигнат това, да разработят действия и политики за укрепване на прехвърляеми умения и умения за критично и творческо мислене, както и за цифрова и медийна грамотност, за приобщаване на техните граждани и за насърчаване на любопитството сред тях, така че те да могат да вземат информирани решения и да имат положителен принос за демократичните процеси;
39. изтъква, че участието в програмата на държави — кандидатки за членство в ЕС, води до по-добро взаимно разбиране и по-тясно сътрудничество; препоръчва по-голяма интернационализация на програмата, а именно като се поканят Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), Европейското икономическо пространство (ЕИП), страните в процес на присъединяване и страните — кандидатки за присъединяване, да обединят силите си с държавите — членки на ЕС, при кандидатстването за проекти, и призовава за по-тясно сътрудничество между НПО от ЕС, страните от Източното и Южното партньорства и потенциалните страни кандидатки с цел доближаване на ЕС до гражданите; предлага да се насърчава сътрудничеството относно европейските ценности между организации в ЕС и в съседните държави;
40. подчертава необходимостта от развитие на побратимяването на градове, като се поставя акцент върху начините за по-добро оползотворяване на схемата, нейното популяризиране и нейните резултати, включително адекватно разпределяне на финансови ресурси;

о

о о

41. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.
-